
en van de tweede etage gooiden ze zo de muziekinstrumenten, die op zolder lagen ter distribuering voor een korps, in een vrachtwagen. En Maste...ze beletten hem om met zijn rode pet van kantoor naar huis terug te gaan en zijn vulpen kreeg hij de volgende dag terug.²⁹

Binnen enkele maanden na de liquidatie vond het geestelijk werk van het internationale Leger des Heils voortgang in de vorm van de inmiddels opgerichte Geloofsgemeenschap, terwijl een groot deel van het maatschappelijke werk onderdak vond in de inmiddels opgerichte Werkgemeenschap De Industriële Inrichting. Het Nederlandsch Leger des Heils werd echter definitief opgeheven. De plaatselijke afdelingen doken onder. De leden kwamen bijeen in particuliere huizen, met het door de overheid vastgestelde maximum aantal mensen van 28 personen. De gemeenschappen kregen bijbelse namen, zoals Elim en Rehoboth. In deze periode werd ook het rookverbod opgeheven. Tijdens de oorlog overleed commandant G. Maste op 15 januari 1943³⁰.

7. Herstel op gescheiden wegen 1945-1962

Direct na de bevrijding kwamen de heilssoldaten weer bijeen. Het Leger des Heils kreeg ook zijn eigendommen terug. Door de bombardementen en door de vernielingen die door de Duitsers waren aangericht bevonden de eigendommen zich in een slechte staat. Toch was het Leger des Heils de oorlog beter doorgekomen dan het Nederlandsch Leger des Heils. Dit kon nadien nauwelijks gebouwen terugkrijgen. Door zijn kritiek op het financiële beleid van het Leger des Heils was bewust voor huurgebouwen gekozen. Daarbij kwam dat niet alle gemeenschappen na de oorlog weer wilden aansluiten bij het grotere verband van het Nederlandsch Leger. Vanwege geldgebrek hadden de meeste officieren van het Nederlandsch Leger des Heils naast hun functie in het Leger ook nog een beroep in de maatschappij. Dat betekende dat zij niet al hun tijd en energie aan het Leger konden wijden.

Hierdoor kreeg het Nederlands Leger des Heils alleen in het noorden van het land weer voet aan de grond, met afdelingen in Groningen, Veendam, Winschoten en Leeuwarden.

De beide Legers gingen nog steeds gescheiden wegen en kwa-

29. Interview F. Favre, 11 januari 1993.

30. *De Heilsbanier*, jaargang 75, nr. 1.